

BEZGEK

Yabancılar Türkçe Öğretimi Dergisi
Journal of Teaching Turkish Language to
Foreigners

Kitap Tanıtımı

Cilt 3 (2024) Sayı 1 62-75

“Türkçenin İkinci / Yabancı Dil Olarak Öğretimi” Adlı Eser Üzerine

On The Work Titled “Teaching Turkish As A Second / Foreign Language”

Bahar Arguz¹ Simge Bilbey²

Arguz, B ve Bilbey, S. (2024) “Türkçenin İkinci / Yabancı Dil Olarak Öğretimi” adlı eser üzerine. *Bezgek yabancılar Türkçe öğretimi dergisi*, 3(1), 62-75.

Makale Hakkında

Geliş Tarihi: 28.02.2024
Kabul Tarihi: 11.03.2024
Yayın Tarihi: 15.03.2024

Anahtar Sözcükler

Türkçe öğretimi
Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi
İkinci dil olarak Türkçe öğretimi

Article Info

Received: 28.02.2024
Accepted: 11.03.2024
Published: 15.03.2024

Keywords

Turkish language teaching
Teaching Turkish as a
foreign language
Teaching Turkish as a
second language

Öz

Türkçe, dünya dilleri arasında oldukça önemli bir yere sahiptir. Günümüzde istek, ihtiyaç veya zorunlulukla birlikte Türkçe, geniş kitlelerce öğrenmek için tercih edilmektedir. Eski Türkçe döneminden itibaren hem Türklere hem de çeşitli milletlerden insanlara öğretilmesi için yurt içinde ve yurt dışında eğitim kurumları açılmış ve öğretici nitelikte pek çok Türkçe eser meydana getirilmiştir. Ancak Türkçenin öğretiminde dünyadaki değişim ve gelişimlerle birlikte hedef kitlenin de düzeyi göz önünde bulundurularak yeni yollara, farklı yöntemlere ihtiyaç duyulmuştur. Bu çalışmada da giderek artan Türkçe öğrenme isteğine yardımcı olabilmek adına hazırlanan ve yabancılar Türkçe öğretimi alanında eğitim veren öğreticilere, bu alanda çalışma yapan araştırmacılara yol gösterecek ve alana büyük bir katkı yapacak olan *Türkçenin İkinci / Yabancı Dil Olarak Öğretimi* adlı eserin incelemesine yer verilmektedir.

Abstract

The Turkish language holds a significant place among world languages. Nowadays, Turkish is preferred for learning by large masses due to desire, necessity, or obligation. Since the ancient Turkish period, educational institutions have been established both domestically and internationally to teach Turkish to Turks and people from various nations, and numerous educational Turkish works have been produced. However, with the changes and developments in the world, new methods and approaches have been needed in Turkish teaching, considering the level of the target audience. This study examines the work titled Teaching Turkish as a Second / Foreign Language, prepared to assist the increasing desire to learn Turkish.

Giriş

Birlikte yaşayışın, inanışın, kültürün ve medeniyetin doğal bir ürünü olan dil; konuşulduğu coğrafyalarda insanları, bir halıyı, kilimi oluşturan iplikler gibi birbirine bağlar (Alyılmaz, 2023, s. 1). Böylesine bir etkiye sahip olan dil, sadece aynı coğrafyadaki insanları birbirine bağlamakla kalmaz aynı zamanda başka coğrafyalarda yaşayan insanları da etkisi altına alır ve bir etkileşim içine sokar. Alyılmaz'ın da belirttiği gibi dil, insanoğlunun kendi soyundan olanlarla ve başkalarıyla ihtiyaç duyduğu her alanda iletişim kurabilmek için öğrenmek zorunda olduğu bir araçtır (Alyılmaz, 2023, s. 73).

¹ Bursa Uludağ Üniversitesi, Bursa, Türkiye. baharguuz@gmail.com

² Bursa Uludağ Üniversitesi, Bursa Türkiye. simgebilbey00@gmail.com

Türkler, tarih sahnesinde en aktif olan milletlerdendir. Bu aktiflik sadece toprak kazanmak uğruna olmamış, dillerini de aktif tutmak için hep yazmışlardır. Bu yazma eylemleri sayesinde varlıklarını ve dillerini de daim etmişlerdir. Söyleyerek ve yazarak kullanmaya devam ettikleri dillerini sadece kendileri değil, diğer milletler de zamanla öğrenmeye ve kullanmaya başlamışlardır.

Sıradan olmayan insanlar, sıradan olmayan ihtiyaçlarını karşılamak için yeni diller öğrenirler ve bunları geliştirip alışılmışın dışında kullanmanın yollarını bulurlar ([Gemalmaz, 2010, s. 6-7](#)). Türkçe de sıradan olmayan insanların ihtiyaçlarını gidermek için öğrendiği ve kullandığı dillerden biri hâline gelmiştir.

Türkçenin çeşitli sebeplerle öğrenilmesi, Türkçe eğitiminin gelişmesi ve farklı boyutlar kazanmasını da sağlamıştır. Eğitim sürecinde eğitimin nasıl olacağını ve dilin kime, ne zaman, nerede, nasıl, niçin kullanılacağını bilmek için bilinçli bir tavra ve farkındalığa sahip olmak gerekir ([Alyılmaz, 2023, s. 73](#)).

Editörlüğünün Prof. Dr. Semra ALYILMAZ, Doç. Dr. Onur ER ve Doç. Dr. Nurullah ŞAHİN tarafından yapıldığı *Türkçenin İkinci / Yabancı Dil Olarak Öğretimi* kitabı 2023'ün son ayında, 18 Aralık'ta Duvar Yayınları'ndan çıkmıştır. Yirmi yazar tarafından on sekiz bölüm yazılarak toplam 381 sayfada meydana getirilen bu kitabın ön sözünde kitabın editörlerinin de belirttiği gibi eser, Türkçe öğretimi alanında çalışan bilim insanlarına yardımcı olması ve bu alanda yapılmış çalışmalara bilimsel ve bütüncül bir açıdan bakılabilmesi için yayıma hazırlanmıştır ([Alyılmaz, Er ve Şahin, 2023, s. V](#)).

Dil, dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerinin işlevsel bir bütününden oluşur ([Alyılmaz, 2023, s. 80](#)). *Türkçenin İkinci / Yabancı Dil Olarak Öğretimi* kitabında da dilin bu becerilerine değinilmiştir. Türkçenin ikinci / yabancı dil olarak öğretiminde dil bilgisi ve sözcük öğretimi, hedef kitle tarafından en zor anlaşılan birleşik filler de ayrıca değerlendirilmiştir. Öğrencinin düzeyi göz önünde bulundurularak geliştirilen etkinlikler, çeşitli yöntemler, öğretimde sıkça başvurulan metinlerin uyarlanması ve günümüzde öğretimde dijital teknoloji kullanımı ele alınmıştır. Öğretimde kullanılan materyallerin üzerinde yapılan bu çalışmalar, öğretimi daha iyi seviyelere ulaştırmak için oldukça önemlidir. Öğretim sürecini etkileyecek motivasyon, öz yeterlik, kaygı ve tutum kavramları incelenmiş, öğretmen faktörünün de altı çizilerek öğretimi etkileyecek tüm bu faktörlerin belirlenmesine yararlı olacak ölçme ve değerlendirme yöntemlere de ayrı başlıkta yer verilmiştir. Dil, bir kültür taşıyıcısıdır. Bu bağlamda Türkçenin ikinci / yabancı dil olarak öğretiminde etkili olan kültürel farkındalığa da çalışmada yer verilmesi oldukça önemlidir.

Kitabın Kapak Görseli ve Tasarımı

Kitabın kapak tasarımı için tercih edilen görsel Prof. Dr. Cengiz ALYILMAZ'ın arşivinden alınmıştır. Eskişehir / Sivrihisar'da bulunan Metin Yurdanur Açık Hava Heykel Müzesi'ndeki eserlerden biri olan bu heykel; Türk dilinin, Türk edebiyatının, Türk kültürünün sahip olduğu en önemli şahsiyetlerden biri olan Yunus Emre'yi betimlemektedir. Türk dilinin gelişmesinde ve Türkçenin edebî dil olmasında çok büyük etkileri olan Yunus Emre'yi bu kitaba kapak olarak koymak çok isabetli olmuştur.

Arapçanın ve Farsçanın resmî ve edebî dil olarak tercih edildiği dönemde kendi ana dilini, öz Türkçesini kullanmayı tercih eden ve bu dilin edebiyat dili hâline gelmesinde en büyük katkıyı sağlayanlardan biri olan Yunus Emre'ye ait bir heykelin Türkçe öğretimi için çıkarılan bir kitapta kullanılmış olmasının amacı; Türkçeyi ikinci veya yabancı dil olmaktan çıkarıp birinci dil / ana dil pozisyonuna getiren, Türkçeyi hem yabancılara hem de diğer dilleri kullanan Türklere öğretmek ve kullandırtmak için tüm yeteneklerini kullanan bir şahsiyet olmasındadır.

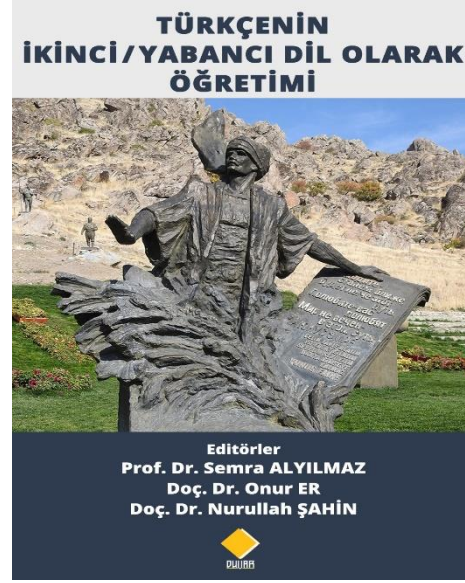

Foto 1: Tasarımı Onur ER tarafından yapılan Türkçenin İkinci / Yabancı Dil Olarak Öğretimi adlı kitabın kapak görüntüsü.

Kitabın Editörleri

• Prof. Dr. Semra ALYILMAZ

Prof. Dr. Semra ALYILMAZ, Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nden 1987 yılında mezun olduktan sonra 1996 yılında Atatürk Üniversitesi Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü'ne araştırma görevlisi olarak girmiş, 1998 yılında Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi Ana Bilim Dalı'ndan mezun olmuş, ardından aynı kurumda 2002 yılında da doktora eğitimini tamamlamıştır. Doktora öğrenimi sırasında Gürcistan, Azerbaycan, Nahçıvan, Kırgızistan, Çin... gibi yerlerde Türklük bilimi ile ilgili araştırma ve incelemeler yapmıştır. 2004-2005 öğretim yılında Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesinde misafir öğretim üyesi olarak görev yapmış; 2012 yılında Yeni Türk Dili alanında doçent ünvanını almıştır. 2018 yılında Atatürk Üniversitesi'nden ayrıldıktan sonra Bursa Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı'nda profesör ünvanıyla göreve başlamıştır. ALYILMAZ, hâlen Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı'nda görev yapmaktadır. ALYILMAZ'ın bireysel ve ortak olarak yayımladığı toplam 15 kitabı bulunmaktadır. Bunlardan birkaçının adları şöyledir: *Borçalılı Bilim Adamı Eğitimci Şair Valeh Hacılar*, *Borçalı Mifik Tefekküründen Poetik Gerçekliye*, *Mûze-düzlük Risalesi*, *Türkçede Nesne Tekrarlı Fiiller*, (Kübra ŞENGÜL ile yazmış olduğu) *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Dil Öğrenme Stratejileri*, (Prof. Dr. Cengiz ALYILMAZ ile hazırladığı) *Ord. Prof. Dr. Valeh Hacılar'ın Ardından*, (Doç. Dr. Onur ER ile yazmış olduğu) *Web 2.0 Araçları ile Kültür Destekli Yabancılara Türkçe Öğretimi...*³

• Doç. Dr. Onur ER

Doç. Dr. Onur ER, Afyon Kocatepe Üniversitesi Uşak Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü'nden 2009 yılında mezun olmuştur. Sonrasında Çukurova Üniversitesi İlköğretim Ana Bilim

³ Prof. Dr. Semra ALYILMAZ'ın ayrıntılı öz geçmişi için bk. [Dinler, 2013, s. 185-190](#); [Polatcan 2019, s. 345-349](#).

Dalı'nda başladığı yüksek lisans eğitimini 2011 yılında, Atatürk Üniversitesi Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı'ndaki doktora eğitimini ise 2015 yılında tamamlamıştır. ER, Kafkas Üniversitesi Dede Korkut Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı'nda araştırma görevlisi, doktor öğretim üyesi ve doçent ünvanları ile görev yapmıştır. İki sene boyunca aynı zamanda kurucusu olduğu Kafkas Üniversitesi Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürlüğü görevini de yürütmüştür. Doç. Dr. Onur ER, 2020'den itibaren Düzce Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı'nda görev yapmaktadır. Aynı zamanda Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı Başkanlığı görevini de yürütmektedir. *Türkçenin İkinci / Yabancı Dil Olarak Öğretimi* adlı editörlüğünü yaptığı kitabının dışında Prof. Dr. Semra ALYILMAZ ile yazdığı *Web 2.0 Araçları ile Kültür Destekli Yabancılara Türkçe Öğretimi* adlı kitabı da vardır. Bunun dışında yabancılara Türkçe öğretimine dair birçok uluslararası çalışması bulunmaktadır.

• Doç. Dr. Nurullah ŞAHİN

Doç. Dr. Nurullah ŞAHİN, Atatürk Üniversitesi Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi Türkçe Öğretmenliği Bölümü'nden 2009 yılında mezun olmuştur. Atatürk Üniversitesi'nde Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı'nda yüksek lisansını 2012 yılında bitirdikten sonra 2017 yılında da doktora eğitimini tamamlamıştır. 2011 yılında Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü'nde araştırma görevlisi olarak çalıştıktan sonra 2013 yılında Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü'nde araştırma görevlisi olarak görev yapmıştır. 2018 yılında ise Sinop Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü'nde doktor öğretim üyesi ünvanıyla görev yapmıştır. 2019 yılında Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü'ne geri dönen ŞAHİN, 2020 yılından beri doçent ünvanıyla aynı kurumda görev yapmaktadır. *Türkçenin İkinci / Yabancı Dil Olarak Öğretimi* adlı editörlüğünü yaptığı kitabının dışında Selma ARSLAN ile çıkardığı *Vladimir Tumanov'un Çocuk Kitaplarının İncelenmesi (Çocuk Edebiyatının Temel Öğeleri Açısından)* adını taşıyan bir kitabı daha bulunmaktadır.

Kitapta Yer Alan Bölümler

• Türkçenin ikinci / yabancı dil olarak öğretiminde temel kavramlar ve bilgiler (Nurullah ŞAHİN, 1-32):

Kitabın ilk bölümü, kitabın editörlerinden de olan Doç. Dr. Nurullah ŞAHİN tarafından yazılmış *Türkçenin İkinci / Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Temel Kavramlar ve Bilgiler* bölümüdür. Bu kitabın yazılış amacına hizmet eden ve okuyucularının konu hakkında genel bir bilgi sahibi olmalarını sağlayan bölüm, yabancılara Türkçe öğretiminin tarihçesinden başlayarak, Türkçe eğitimi / öğretimi hakkında yazılan araştırmaları okurken hafızada soru işareti bırakmayacak bilgileri sunmuştur.

Türklerin dünya tarihindeki yeri ve etkisinden dolayı Türkçe, Türklerle etkileşime geçen insanlarca öğrenilmek istenmiştir. Eski Türkçe döneminden itibaren etkileşim içinde olunan dillere ve o dillerin sahibi olan toplumlara Türkçenin ve Türklerin etkisi çok fazladır. ŞAHİN tarafından yazılan bu yazıda da bu etkilerin sonuçlarından olan ve iletişimde olunan toplumlara Türkçe öğretmek isteğiyle yazılan kitaplardan / sözlüklerden bahsedilmiştir. Türk dili için büyük önem taşıyan iki önemli eserden de burada söz edilmiştir: *Dîvânu Lugâti't-Türk* ve *Muhâkemeti'l-Lugateyn*. Araplara ve Farslara Türkçe öğretmek amacıyla yazılan bu iki eser, Türkçenin yabancılara öğretimi konusunda elimize ulaşan ilk eserlerden olması dolayısıyla Türkçe eğitimi içinde önemli bir yer tutar.

Yazıda yabancı sözcüğü ile kimlerin kastedildiğinden, yabancı ve ikinci dil olarak Türkçe öğretimi ve Türk soylulara Türkçe öğretimi kavramlarının neler olduğundan; hedef dil, ana dil, ara dil ve araç dil gibi temel kavram işaretlerinden bahsedildikten sonra yabancılara Türkçe öğretiminin temel ve genel ilkeleri hakkında da esas bilgiler verilmiştir.

Yabancılara Türkçe öğretirken kullanılması gereken yöntemler vardır. Belli bir yöntem ve plan dâhilinde gerçekleşen eğitimler daha sağlıklı ve daha verimli ilerlemektedir. ŞAHİN, bu yöntemlerden öne çıkan dil bilgisi – çeviri yöntemi, doğal yöntem, işitsel – dilsel yöntem, bilişsel yöntem, iletişimci yöntem... gibi birkaç yönteme değinerek yöntemlerin faydalarından ve nerelerde kullanılabileceğinden bahsetmiştir.

Dil öğretiminde ortak bir hedef ve amaç belirlemek üzere oluşturulmuş Avrupa Ortak Başvuru Metni, Avrupa ülkelerinde dil öğretim programlarını, program yönergelerini, sınav ve ders kitapları vb. konulardaki çalışmaları yönlendirmek için ortak bir çerçeve sunmayı amaçlamaktadır. D-AOBM tarafından belirlenmiş olan dil düzeylerinden de bahsettikten sonra ŞAHİN, Türkiye’de yabancılara Türkçe öğretimi ile ilgili kurum ve kuruluşlara da değinerek yazısını sonlandırmıştır ([Sahin, 2023, s. 1-32](#)).

• **Türkçenin ikinci / yabancı dil olarak öğretiminde dinleme becerisi (Sema EREN, 33-50):**

Arş. Gör. Sema EREN tarafından yazılan ikinci bölüm, *Türkçenin İkinci / Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Dinleme Becerisi*’ni içermektedir. Ana dilde ve yabancı dilde sorun yaşamamak için yapılması gereken en önemli şeylerden biri dinlemeyi bilmektir. Ne için dinleme yapılacağını bilmek de önemlidir ve bunun için dinlemenin otuz üç türü vardır. Her biri ayrı bir amaca hizmet eden dinleme türlerinden de bu yazıda bahsedilmiştir.

Etkili bir dinleme için ve dilin diğer becerilerini doğru gerçekleştirebilmek için üç ana aşamadan oluşan dinleme sürecinden bahseden EREN, sonrasında dinlemenin diğer dil becerileriyle de ilişkisine değinmiştir: Dinleme ve konuşma, dinleme ve okuma, dinleme ve yazma.

Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Programına göre dinleme becerisinden ve dinleme becerisinin yeterlilik seviyelerinden söz ettikten sonra EREN, yabancılara Türkçe öğretiminde dinleme becerisine dair bir alan yazısına yer vererek yazısını sonlandırmıştır ([Eren, 2023, s. 33-50](#)).

• **Türkçenin ikinci / yabancı dil olarak öğretiminde konuşma becerisi (Yasin AKTAŞ, 51-70):**

Öğr. Gör. Yasin AKTAŞ tarafından yazılan üçüncü bölümde *Türkçenin İkinci / Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Konuşma Becerisi* başlıklı konudan bahsedilmektedir. Sosyal bir varlık olan insanın çevresiyle sağlıklı bir iletişim kurması, konuşma becerisini etkili bir şekilde kazanmış olmasına bağlıdır. Sadece dinleme veya sadece yazma iletişim için yeterli özellikler değildir.

Bu bölümde, Türkçeye ait bütün özelliklerin konuşma becerisi açısından önemli olduğu vurgulanmıştır. Türkçenin vurgu ve tonlama özelliklerine değinilerek Türkçe öğrenen yabancılara bu özellikler doğrultusunda konuşma becerisi eğitimi yapılması gerektiğinden bahsedilmiştir.

Diğer tüm dil becerilerinde olduğu gibi konuşma becerisi için de gerekli yöntemler / yaklaşımlar vardır. Bunlardan geleneksel yaklaşım, bilişsel yaklaşım, yapılandırıcı yaklaşım ve bunların altındaki modeller tablo halinde verilmiş, yaklaşımların farklılıklarına değinilmiştir. Devamında yazı, konuşma becerisi öğretilirken nasıl etkinlikler yapılacağına dair iki farklı örnek verilerek zenginleştirilmiştir.

Günümüzde internet ortamı, tüm öğrenme ihtiyaçları için zengin olanaklar sunar. Konuşma becerisi eğitimi için olan olanaklara dair örnekler veren AKTAŞ, yapay zekânın da bu beceri eğitimi

için kullanılabilirliğinden bahsetmiştir. Son olarak da konuşma becerisinin değerlendirmesine dair örnek formlar veren AKTAŞ, değerlendirmeler sonucunda görülen konuşma kaygısının giderilebilmesi için kaygıyla baş edilebilecek çeşitli stratejilerin öğretiminin yapılması gerektiğini vurgulamıştır ([Aktaş, 2023, s. 51-70](#)).

• **Türkçenin ikinci / yabancı dil olarak öğretiminde okuma becerisi (Faruk POLATCAN ve Elif TEKİN, 71-86):**

Doç. Dr. Faruk POLATCAN ve yüksek lisans öğrencisi Elif TEKİN tarafından yazılan dördüncü bölüm, *Türkçenin İkinci / Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Okuma Becerisi*'ni ihtiva etmektedir. Okuma, harfleri seslendirmenin ötesinde duyularla beynin iş birliği sonucunda ortaya çıkan sistemli ve karmaşık bir süreçtir. Algılama, kavrama, yorumlama, öğrenme ve iletişim gibi çok yönlü bir süreç olan okumanın türlerine ve bu türlerin özelliklerine, farklılıklarına ve kullanım alanlarına değinen POLATCAN ve TEKİN, bu okuma türlerini Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda yer alan sınıflandırmaya göre vermişlerdir.

Okuma eğitiminin yeri ve okuma metinlerinin nitelikleri ile ders kitaplarındaki okuma metinlerinin genel özelliklerine değinen POLATCAN ve TEKİN, Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde okuma becerisinin vazgeçilmez bir öneme sahip olduğunu ders kitaplarının içindeki metinlerin daha çok diyaloga dayalı olarak verilmesinin işlevsel bir öğretim sağladığını ve günlük iletişim dili bu şekilde öğrenciler tarafından daha kolay öğrenildiği için ders kitaplarının kritik rol oynadığını vurgulamışlardır ([Tekin ve Polatcan, 2023, s. 71-86](#)).

• **Türkçenin ikinci / yabancı dil olarak öğretiminde yazma becerisi (Rabia Sena ESER, 87-112):**

Dr. Öğr. Üyesi Rabia Sena ESER tarafından yazılan beşinci bölüm, *Türkçenin İkinci / Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Yazma Becerisi*'dir. Anlatma becerilerinden biri olan ve dil becerileri içerisinde en son edinilen yazma becerisi, akademik ihtiyacın yanında iletişimi sağlayabilmek için de gerekli bir beceridir. Çok yönlü olan bu beceri, dil becerileri arasında en çok zorlanılan beceridir.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin yazma ilkelerini 13 maddelik tablo halinde gösteren ESER, yazısının devamında ürün odaklı, süreç odaklı, tür odaklı, süreç ve tür odaklı yaklaşımlara değinerek diğer yaklaşımların da tablosunu vermiştir. Bunların yanına yazma aşamaları olan alfabe, kelime, cümle, paragraf ve metin öğretimi aşamalarını da açıklamıştır.

Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni ve Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı'na göre yazma becerisinden söz eden ESER, yazma becerisinin “genel yazılı üretim”, “yaratıcı yazma” ve “yazılı raporlar ve denemeler” adlı üç başlıkta ölçeklendirildiğinden de bahsetmiştir. Yazısını bitirirken yazma becerisini geliştirmeye yönelik etkinlik önerileri veren ESER, etkinlik yapımında kullanılacak sıralamaları da anlatmıştır ([Eser, 2023, s. 87-112](#)).

• **Türkçenin ikinci / yabancı dil olarak öğretiminde dil bilgisi öğretimi (Nazmi ŞEN, 113-132):**

Öğr. Gör. Dr. Nazmi ŞEN tarafından yazılan altıncı bölüm, *Türkçenin İkinci / Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Dil Bilgisi Öğretimi* başlıklı bölümüdür. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde dilin dört temel becerisinin gelişiminde ve kullanımında dil bilgisine hâkimiyet önemli rol oynamaktadır. Onun için bu yazıda da ŞEN, dil bilgisi öğretiminin öneminden ve gerekliliğinden bahsetmiştir.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde dil bilgisi öğretimi ile araştırma bulgularına yer veren ŞEN, Yeni Hitit, Yeni İstanbul, Yedi İklim eğitim setlerinin A1 düzeyindeki dil bilgisi yapılarını

inceleyerek tablo halinde vermiştir. Bunun yanında dil bilgisinin bütünleştirilmiş biçimde diğer dil becerileriyle birlikte verilmesinin öğrenimde eksiklik yarattığını, bu yüzden de ayrı bir ders saati olarak dil bilgisi öğretimi yapılması gerektiğini söylemiştir.

ŞEN, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde ses bilgisi, şekil bilgisi, söz dizimi olarak ayrı ayrı başlıklar altında dil bilgisi öğretimini incelemiş, ayrıca C1 ve akademik Türkçe düzeyinde iletişimin derin yapıyla kurulduğu görüşünden hareketle işaretli görev öğelerinin de öğrencilere aktarılmasını önermiştir ([Sen, 2023, s. 113-132](#)).

• **Türkçenin ikinci / yabancı dil olarak öğretiminde sözcük öğretimi (Aliekber KASAR, 133-150):**

Doktora öğrencisi Aliekber KASAR tarafından kitabın yedinci bölümü olan *Türkçenin İkinci / Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Sözcük Öğretimi* bölümü yazılmıştır. Sözcük ve söz varlığı üzerine bir giriş yapılarak başlanılan yazıda dilin dört temel becerisi olan dinleme, okuma, konuşma ve yazmanın bireye kazandırılması ve bireyin bu becerileri aktif olarak kullanabilmesi için sözcük dağarcığına olan ihtiyaçtan ve bu ihtiyacın da ne şekilde giderilebileceğinden bahsedilmiştir.

Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni 'nde öğretilecek kelimelerden ve kelimelerin amaca uygunluğundan, öğrenciye sağladığı faydadan ve kelimelerin kullanılacağı sıklığa göre kelime seçimi yapılmasından bahsedilmiştir. KASAR, sözcük öğretimi yapılırken kullanılan dil bilgisi-çeviri yöntemi, sessizlik yöntemi, toplu fiziksel tepki, bilişsel yöntem... gibi birkaç yöntemle değinerek bunların ana ilkelerini belirtmiş ve bu yöntemlerin nerelerde kullanılacağından söz etmiştir ([Kasar, 2023, s. 133-150](#)).

• **Türkçenin ikinci / yabancı dil olarak öğretiminde etkinlik geliştirme (Şirin Kübra YAĞMUR, 151-166):**

Öğr. Gör. Şirin Kübra YAĞMUR tarafından yazılan sekizinci bölüm, *Türkçenin İkinci / Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Etkinlik Geliştirme* başlıklı bölümüdür. Türkçenin ikinci / yabancı dil olarak öğretiminde farklı yöntem ve tekniklerden yararlanmanın yanı sıra etkinlikler geliştirmek, dil öğrencileri için etkin öğrenme süreci sağlar.

Türkçeyi öğreten öğrencilerin etkinlik geliştirme sürecinde dikkate alınması gereken etkenlerle birlikte sınıf içi ve sınıf dışı örnek etkinlikler veren YAĞMUR; dikkate alınması gereken etkenlerde hedef kitlenin genel özelliklerini, dil öğrenme nedenlerini, ana dillerinin rolünü ve dil düzeylerini ele almıştır.

Sınıf içi etkinliklere 11 etkinlik örneği, sınıf dışı etkinliklere de 4 etkinlik örneği veren YAĞMUR, öğrencilere yol gösterme açısından önemli veriler sunmuştur. YAĞMUR, dilsel becerilerin geliştirilebilmesi için bu becerilerin sık kullanılmasına, öğrenilenlerin yinelenmesine olanak sağlayacak olan bu etkinliklerin olumlu bir eğitim ortamı sunacağını söylemiştir ([Yağmur, 2023, s. 151-166](#)).

• **Türkçenin ikinci / yabancı dil olarak öğretiminde yöntem (Kürşad Çağrı BOZKIRLI ve Emre YOLCU, 167-190):**

Doç. Dr. Kürşad Çağrı BOZKIRLI ve Dr. Öğr. Üyesi Emre YOLCU iş birliğinde yazılan dokuzuncu bölüm ise *Türkçenin İkinci / Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Yöntem* başlığını taşımaktadır. Bölümde, dil öğretiminde öğretimi sistematik hâle getirmek, verimi artırmak, dışsal ve içsel motivasyonu destekleyerek dil öğrenimini kolaylaştırmak ve kalıcılaştırmak için kullanılan farklı yöntem ve tekniklerden bahsedilmektedir.

BOZKIRLI ve YOLCU, bilişsel yöntem, bütünsel yöntem, dil bilgisi- çeviri yöntemi, doğal yöntem; eklektik yöntem, göreve dayalı yöntem, iş birlikli öğretim yöntemi, telkin yöntemi... gibi daha

birçok yöntemden, bunların faydalarından ve kullanıldıkları yerlerden bahsetmişlerdir ([Bozkırlı ve Yolcu, 2023, s. 167-190](#)).

• **Türkçenin ikinci / yabancı dil olarak öğretiminde dijital teknoloji kullanımı /Aysun EROĞLU, 191-212):**

Dr. Öğr. Üyesi Aysun EROĞLU tarafından kaleme alınan bu bölüm, dünya dili olma yolunda ilerleyen Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminin küreselleşen dünyada ön plana çıkmasıyla birlikte dijital teknolojinin kullanımı üzerine güncel bir konuya değinmektedir.

EROĞLU, teknoloji ve dijital teknoloji, eğitim ve öğretim teknolojisi, bilgi ve iletişim teknolojileri kavramları açıklamaktadır. Çalışma, *eğitimde dijital teknoloji kullanımı* başlığı altında eğitimde dijital teknolojilerin kullanılmasının öğrenci üzerindeki faydalarını ve eğitimde kullanılacak Web 2.0. araçlarını ihtiva etmektedir ([Eroğlu, 2023, s. 191- 212](#)).

• **Türkçenin yabancı / ikinci dil olarak öğretiminde ölçme ve değerlendirme (Veli GÖK, 213-241):**

Arş. Gör. Veli GÖK tarafından kaleme alınan bölüm, dil öğretim sürecinde öğrencinin uzman seviyeye ulaşabilmesi için ölçme değerlendirme yapılmasına ve öğrencinin eksikliklerini görüp tamamlamasına yardımcı olmaktadır.

Türkçenin ikinci / yabancı dil olarak öğretiminde ölçme ve değerlendirme süreçlerini doğrudan etkileyen ana belirleyici olan Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni'nde öğrencinin kazanması gereken yetkinliklerin, süreçlerde belirleyici olan faktörlerin, dört temel dil becerilerini ölçme ve değerlendirme kriterlerinin, becerilerin sınav uygulamalarının nasıl gerçekleştiğinin, sınavlarda yer alan metinlerin, soru türleri ile ölçme ve değerlendirmede kullanılan araçların neler olduğuna yer verilmiştir. Öyle ki ölçme ve değerlendirme, Türkçenin ikinci / yabancı dil olarak öğretiminde istenilen hedeflere ne derece ulaşıp ulaşılmadığının en önemli göstergesidir ([Gök, 2023, s. 213 – 241](#)).

• **Türkçenin ikinci / yabancı dil olarak öğretiminde metin uyarlama (Harun ŞAHİN ve Zeynep DOMAZETOVA, 243-274):**

Doç. Dr. Harun ŞAHİN ve doktora öğrencisi Zeynep DOMAZETOVA tarafından hazırlanan bu bölümde, Türkçenin ikinci / yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan materyaller arasında önemli bir yer tutan ders kitaplarının içerdiği metinler ele alınmıştır.

Metinler, dil öğretimindeki vazgeçilmez kaynaklardır. Bu sebeple Türkçeyi yeni öğrenmeye başlamış bir öğrenciye öğrenme materyali olarak sunulan metinlerde son derece titiz davranılması gerekmektedir. Öğrencinin sosyal ve kültürel özellikleri, seviyesi, dil düzeyi, öğrenme amacı vb. hususlara dikkat edilmesi öğrenim sürecindeki başarısını artırır. İhtiyaca yönelik metin bulmak her zaman kolay değildir. Bu sebeple metin uyarlama / sadeleştirme vb. yöntemlere başvurulmaktadır.

ŞAHİN ve DOMAZETOVA, ikinci / yabancı dil öğretiminde yaygın olarak kullanılan metin uyarlama yöntemlerini şöyle sıralamaktadır:

- Sadeleştirme (Simplification)
- Genişletme (Elaboration)
- Kolaylaştırma (Easification)
- Kısaltma (Shortening)
- Bölme (Splitting)
- Özetleme (Summarization)
- Açıklama (Paraphrasing)

- Basitleştirme (Streamlining)
- Düşürme (Dropping)
- Yerine koyma (Substitution)
- Eksiltme (Ellipsis)
- Düzenleme (Edition)

Metin uyarlama hususundaki tartışmalara yer vererek öğrencilerin seviyelerine uygun bir metin seçiminin yapılması gerektiğini vurgulayan ŞAHİN ve DOMAZETOVA, öğrencilerin metin uyarlama sayesinde hedef dilin kültürel unsurlarına da şahit olduklarını aktarmaktadırlar ([Şahin ve Domazetova, 2023, s. 243-274](#)).

• **Türkçenin ikinci / yabancı dil olarak öğretiminde kültürel farkındalık (Bahattin ŞİMŞEK, 277-294):**

Dr. Bahattin ŞİMŞEK tarafından kaleme alınan bu bölümde, dil eğitim ve öğretiminde kültürün yerine ve önemine değinilerek, her dilin ortaya çıktığı kültürden izler taşıması sebebiyle yeni bir dil öğrenmek isteyen kişinin, o dilin kültürünü de öğrenmeye başlamasından yola çıkarak, kültür aktarımı, kültürel etkileşim gibi farklı isimlerle adlandırılan kültürel farkındalık üzerinde durulmuştur.

ŞİMŞEK, kültürel farkındalığı; kültürel farkındalık oluşturmada öğrencinin yapması gerekenler, öğretmenin ders içinde yapması gerekenler ve ders kitaplarında kültürel unsurların nasıl ve ne kadar yer alması gerekliliği şeklinde üç ayrı kategoride ele almıştır:

Kültürel farkındalık oluşturmada öğrencinin yapması gerekenler bölümünde, öğrencinin hedef dili öğrenme sürecinde yapacağı bireysel çalışmalar, hedef dili konuşan diğer insanlarla etkileşimde olması, teknolojik öğrenme ortamlarından yararlanması ve hedef kültürün dilindeki kalıp ifadelerin ele alınmasının öğrencideki olumlu etkisi üzerinde durulmaktadır.

Kültürel farkındalık oluşturmada öğretmenin yapması gerekenler bölümünde, öğretmenin Türkçe ve dil öğretimi bilgisinin eksiksiz olması, Türk kültürü aktarımında yeterli donanıma sahip olması gibi özellikleriyle birlikte öğretmenden öğrenciye hedef kültürün benzerlik ve farklılıklarını dikkate alarak öğretimini gerçekleştirmesi beklenmektedir.

Kültürel farkındalık oluşturmada ders materyalleri ve öğrenme ortamı, Türk kültürüne ait unsurların fotoğraf ve objelerin öğrenme ortamında yer alması kültürel farkındalık oluşturma açısından büyük öneme sahiptir.

Kültürel farkındalığın dil öğrenim sürecindeki önemi vurgulanarak, dil öğrenimi sırasında kültürel unsurların bilinmesi gerekliliğine değinilmiştir ([Şimşek, 2023, s. 277- 294](#)).

• **Türkçenin ikinci / yabancı dil olarak öğretiminde motivasyon, öz yeterlik, kaygı ve tutum (Onur ER ve Burak ŞAHİN, 295-305):**

Doç. Dr. Onur ER ve öğretim görevlisi Burak ŞAHİN tarafından yazılan bu bölümde, ikinci / yabancı dil öğrenme ve eğitim sürecini doğrudan etkileyen içsel veya dışsal faktörlerden motivasyon, öz yeterlik, kaygı ve tutum kavramları detaylı bir şekilde okuyucuların dikkatine sunulmuştur.

Çalışmada, yabancı dil öğretiminin sadece dil bilgisi ve kelime dağarcığı öğrenmekten daha fazlasını içerdiği vurgulanmaktadır. Türkçenin ikinci / yabancı dil olarak öğretimi sürecinde incelenmesine imkân veren araçların (ölçek, anket, görüşme ve gözlem formları gibi) geliştirilmesi ve uygulanması sürecin daha verimli bir şekilde yürütülmesine de örnek teşkil etmektedir (Er ve Şahin, 2003, s. 295 – 305).

• **Yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitaplarındaki anlatıların işlevsel açıdan incelenmesi: Gazi TÖMER – Yeni İstanbul A1-C1 düzeyleri (Ogün PEÇENEK, 307-328):**

Arş. Gör. Ogün PEÇENEK tarafından yazılan bu bölümde, yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitaplarında “Gazi TÖMER ve Yeni İstanbul” kapsamında A1-C1 düzeyindeki anlatılar işlevsel açıdan incelenmiştir. Metin merkezli olan bu çalışmada, ders kitaplarında hangi faydalar gözetilerek anlatılara yer verildiği açıklanmıştır. Ders kitaplarında yer alan metinlerin, dil bilgisi ve sözcük örgüsü yönünden öğrencinin düzeyine uygunluğu, kültürel farklılıkların aktarımı ile konuşma ve yazma pratiklerini geliştirebilmesi açısından işlevleri ortaya konmuştur.

Masal, efsane, hikâye, fıkra gibi anlatı türleri ‘konu, kültürel aktarım, maddi ve manevi değerler, görsellik, kalıp ifadeler, dil bilgisel unsurlar, değerlendirme ölçütleri ve beceriler’ başlıkları kapsamında değerlendirilmiştir. Çalışmada, doküman analizi yöntemi uygulanmış ve elde edilen bulgular, sonuç ve tartışma kısmında karşılaştırmalı bir şekilde analiz edilmiştir (Peçenek, 2023, s. 307 -328).

• **Türkçe öğretimi açısından birleşik fiillere genel bir bakış (Semra ALYILMAZ, 329-354):**

Bölüm, kitabın editörlerinden Bursa Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı Öğretim Üyesi Prof. Dr. Semra ALYILMAZ tarafından kaleme alınmıştır.

ALYILMAZ, kavram işaretlerinin türlerinin, yapılarının ve anlamlarının bilinmesinin ve seviyeye uygun bir biçimde aktarılmasının öğrencinin hedef dili kolay ve doğru öğrenilmesinde anahtar görev gördüğünü belirtmektedir. Türkçenin ana dil ve yabancı dil olarak öğretiminde birleşik fiillere gereken önemin verilmesi hususunda farkındalık kazandıran bu çalışma, Türkçenin söz varlığı içinde yer alan, dil ve kültürel bakımdan önem arz eden birleşik fiillerin, bütün yönleriyle (yapıları, anlamları, işlevleri vd.) ele alınıp incelenmesi gerekliliğinden bahsetmektedir.

Yazar, konuyla ilgili bugüne kadar yapılan tasnifleri göz önünde bulundurarak, Efrasiyap GEMALMAZ ve öğrencileri tarafından hazırlanan çalışmalardan hareketle şöyle aktarmaktadır: “İsim + (yardımcı) fiilden oluşan birleşik fiiller”, “fiil- zarf-fiil eki + fiil yapısından oluşan birleşik fiiller”, “<zarf + fiilden oluşan birleşik fiiller”, “nesne + fiilden oluşan birleşik fiiller”, “özne + fiilden oluşan birleşik fiiller”.

Çalışma, hem ana dil hem de yabancı dil olarak Türkçe öğreniminde ve öğretiminde çok önemli yere sahip olan kavram işaretlerinden birleşik fiiller ve bu fiillerin yapıları ele alınarak konuyla ilgili yapılacak olan çalışmalara katkı sağlaması açısından yol gösterici niteliktedir (Alyılmaz, 2023, s. 329-354).

• **Türkçenin ikinci / yabancı dil olarak öğretiminde öğretmen faktörü (Nurullah ŞAHİN ve Hakan YARDİMCİ, 355-381):**

Doç. Dr. Nurullah ŞAHİN ve yüksek lisans öğrencisi Hakan YARDİMCİ tarafından yazılan bu bölümde, Türkçenin ikinci / yabancı dil olarak öğretiminde yaygınlaşmasıyla birlikte eğitimin niteliğini arttırmak için öğretmen faktörü üzerinde durulması gerektiği vurgulanmaktadır. ŞAHİN ve YARDİMCİ bu çalışmada, Türkçenin ikinci / yabancı dil olarak öğretimi alanında yurt içinde ve yurt dışında öğretmen yetiştiren kurum ve kuruluşların faaliyetleri hakkında bilgi vermektedirler.

Öğretmenin; Türkçeye hâkim olması, hedef dili iyi bilmesi, doğru yöntem ve teknikleri kullanması, öğrencilerin ilgi ve motivasyonlarına hitap edebilmesi, teknolojiyi kullanabilmesi gibi meziyetlere sahip olması, dil öğretim sürecinin daha verimli ve nitelikli olacağını göstermektedir.

Türkçenin ikinci / yabancı dil olarak öğretimi alanında öğretmenin karşılaştıkları problemler, öğretmen yetiştiren programlardan kaynaklanan problemler, öğrencilerden kaynaklanan problemler açıklanarak öğretmenlerden kaynaklanan problemlere değinilmiştir. Bu problemlerin çözümü hususunda öğretmenler, yeterlilikleri ile kendi üzerlerine düşen görev ve sorumluluklarını gözden geçirip alana olabildiğince katkıda bulunmalıdırlar ([Şahin ve Yardimci, 2023, s. 355- 381](#)).

Sonuç ve öneriler

Prof. Dr. Semra ALYILMAZ, Doç. Dr. Onur ER ve Doç. Dr. Nurullah ŞAHİN'in editörlüğünde hazırlanan *Türkçenin İkinci / Yabancı Dil Olarak Öğretimi* adlı eser, yurt içinde ve yurt dışında Türkçe öğrenimine olan talebin artması, Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminin gelişmesi ve farklı boyutlar kazanması sonucunda öğreticilere yol gösterici olması açısından önemlidir. Bu gelişimin geleneksel öğretim yöntemleriyle sürdürülmesinin doğru olmayacağını fark eden alanın kıymetli bilim insanları, *Türkçenin İkinci / Yabancı Dil Olarak Öğretimi*'nde önce kavramları ele almış, sonrasında da çözümler ve önerilerde bulunarak dil öğretimini geliştirmek adına bilimsel bir çalışma ortaya koymuşlardır.

Türklerin dünya tarihindeki yeri ve etkisinden dolayı Türkçe, Türklerle etkileşime geçen insanlarca öğrenilmek istenmiş, bunun için birçok eser vücuda getirilmiştir. Yabancılarla Türkçe öğretmek amacıyla yazılan ilk eserlerden olan *Dîvânu Lugâti't-Türk* ve *Muhâkemetü'l-Lugateyn*, günümüzde dâhi kullanılan öğretim yöntemlerini kullanması açısından önemlidir.

Ana dilde ve yabancı dilde sorun yaşamamanın en önemli unsuru, dinlemeyi bilmektir. Etkili bir dinleme için konuşanın söylediklerine önem vermek, karşıdakine odaklanmak dinlemeyle birlikte diğer dil becerilerini geliştirmek için de önemlidir. Konuşma becerisini geliştirmenin en önemli aşaması da zaten dinlemedir. Türkçenin vurgusuna, tonlamasına dikkat edildiğini duyan öğrenci, konuşmasını da bu şekilde geliştirebilecektir. Okuma becerisi de diğer dil becerisiyle birlikte bağlantılı olarak gelişir. Okumayı çoğaltmak aynı zamanda konuşma becerisini de destekleyecektir. Okudukça gelişen kelime haznesi, motivasyonu yükseltecek; yazma becerisini de destekleyecek ve yazmaya itecektir. Okudukça ve dinledikçe Türkçenin dil bilgisine hâkimiyet de gelişir. Başından beri görüldüğü üzere bütün dil becerileri birbiriyle paralel ilerlemekte ve birbirini beslemektedir.

Türkçeyi ikinci / yabancı dil olarak öğretirken seçilecek yöntemler, dilin sağlam temellere oturtulmasında çok önemlidir. Seçilecek olan yöntem, öğretimi sistematik hâle getirmek, verimi artırmak ve motivasyonu üst seviyede tutabilmek için önemlidir ve bu yöntemler, dil becerilerinin hepsini kapsayacak nitelikte olmalıdır.

Küreselleşen dünyada artık bir yabancı dil bilmek yeterli görülmemekte, birden fazla dil bilmek gerekmektedir. Türkçenin ikinci / yabancı dil olarak öğretiminin ön plana çıkmasıyla birlikte dijital teknolojilerin de eğitimde bir araç olarak kullanımına başvurulmaktadır. Teknoloji ürünleri gittikleri yerlere ait oldukları milletlerin dillerinden, kültür ve medeniyetlerinden, yaşayış ve inanışlarından, ideolojilerinden de birçok şey taşırlar.

Kitapta ayrıca değinilen Türkçe öğretiminde birleşik fiiller konusu hem Türkçe öğretmenlerinin hem de üniversitelerde Türkçe ve Türk dil bilgisi dersleri veren öğretim elemanlarının üzerinde özellikle durması gereken konulardan biridir (Alyılmaz, 2003, s.154). Ana dil eğitiminde de yabancı dil eğitiminde de zor ve önemli konulardan biri olan birleşik fiillere gereken önem mutlaka verilmedir.

Kaynaklar

- Aktaş, Y. (2023). Türkçenin ikinci / yabancı dil olarak öğretiminde konuşma becerisi. S. Alyılmaz, O. Er ve N. Şahin (Ed.), *Türkçenin ikinci / yabancı dil olarak öğretimi* (1) içinde (s. 51-70). Duvar Yayınları.
- Alyılmaz, C. (2010). Türkçe öğretiminin sorunları. *Turkish Studies International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 5/3, 728-749.
- Alyılmaz, C. (2023). “Türk”, “Türkçe” ve “Türk dili” kavram işaretleri üzerine. C. Alyılmaz, O. Er ve İ. Çoban (Ed.), *Türkçe eğitiminin güncel sorunları* (2) içinde (s.1-44). TEKE Akademi.
- Alyılmaz, C., Er, O. ve Çoban, İ. (ed.) (2023). *Türkçe eğitiminin güncel sorunları* (2. baskı). TEKE Akademi Yayınları.
- Alyılmaz, S. ve Şengül, K. (2017). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde dil öğrenme stratejileri*. Kesit Yayınları.
- Alyılmaz, S. (2018). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde hedef kitlenin / “öğrenen”in önemi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 7(4), 2452-2463.
- Alyılmaz, S. (2023a). Türkçe öğretiminde hedef kitleyle ilgili yaşanan bazı sorunlar ve çözüm önerileri. C. Alyılmaz, O. Er ve İ. Çoban (Ed.), *Türkçe eğitiminin güncel sorunları* (2) içinde (s.73-84). TEKE Akademi.
- Alyılmaz, S. (2023b). Türkçe öğretimi açısından birleşik fiillere genel bir bakış. S. Alyılmaz, O. Er ve N. Şahin (Ed.), *Türkçenin ikinci / yabancı dil olarak öğretimi* (1) içinde (s. 329-354). Duvar Yayınları.
- Bozkırlı, K. Ç. ve Yolcu, E. (2023). Türkçenin ikinci / yabancı dil olarak öğretiminde yöntem. S. Alyılmaz, O. Er ve N. Şahin (Ed.), *Türkçenin ikinci / yabancı dil olarak öğretimi* (1) içinde (s. 167-190). Duvar Yayınları.
- Dinler, V. (2013). Risâle-i müze-düzlük üzerine. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 2/3, 185-190.
- Er, O. ve Alyılmaz, S. (2022). *Web 2.0 Araçları ile kültür destekli yabancılara Türkçe öğretimi*. Duvar Yayınevi.
- Eren, S. (2023). Türkçenin ikinci / yabancı dil olarak öğretiminde dinleme becerisi. S. Alyılmaz, O. Er ve N. Şahin (Ed.), *Türkçenin ikinci / yabancı dil olarak öğretimi* (1) içinde (s. 33-50). Duvar Yayınları.
- Eroğlu, A. (2023). Türkçenin ikinci / yabancı dil olarak öğretiminde dijital teknoloji kullanımı. S. Alyılmaz, O. Er ve N. Şahin (Ed.), *Türkçenin ikinci / yabancı dil olarak öğretimi* (1) içinde (s. 191-212). Duvar Yayınları.
- Eser, R. S. (2023). Türkçenin ikinci / yabancı dil olarak öğretiminde yazma becerisi. S. Alyılmaz, O. Er ve N. Şahin (Ed.), *Türkçenin ikinci / yabancı dil olarak öğretimi* (1) içinde (s. 87-112). Duvar Yayınları.
- Gemalmaz, E. (2010). Türkçenin derin yapısı. yay. haz. C. Alyılmaz ve O. Mert, Belen Yayıncılık.
- Gök, V. (2023). Türkçenin ikinci / yabancı dil olarak öğretiminde ölçme ve değerlendirme. S. Alyılmaz, O. Er ve N. Şahin (Ed.), *Türkçenin ikinci / yabancı dil olarak öğretimi* (1) içinde (s. 213-242). Duvar Yayınları.
- Kasar, A. (2023). Türkçenin ikinci / yabancı dil olarak öğretiminde sözcük öğretimi. S. Alyılmaz, O. Er ve N. Şahin (Ed.), *Türkçenin ikinci / yabancı dil olarak öğretimi* (1) içinde (s. 133-150). Duvar Yayınları.

- Mert, O. (2002). Türkçenin eğitim ve öğretimi üzerine bir bibliyografya denemesi. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 19, 34-381.
- Polatcan, F. (2017). Dr. Semra Alyılmaz'ın öz geçmişi ve yayınları. Semra ALYILMAZ, Türkçede nesne tekrarlı fiiller, 345-349, Kesit Yayınları.
- Peçenek, O. (2023). Türkçenin ikinci / yabancı dil olarak öğretiminde ders kitaplarındaki anlatıların işlevsel açıdan incelenmesi: Gazi TÖMER – Yeni İstanbul A1-C1 düzeyleri. S. Alyılmaz, O. Er ve N. Şahin (Ed.), *Türkçenin ikinci / yabancı dil olarak öğretimi* (1) içinde (s. 307-328). Duvar Yayınları.
- Şahin, B. ve Er, O. (2023). Türkçenin ikinci / yabancı dil olarak öğretiminde motivasyon, öz yeterlik, kaygı ve tutum. S. Alyılmaz, O. Er ve N. Şahin (Ed.), *Türkçenin ikinci / yabancı dil olarak öğretimi* (1) içinde (s. 295-306). Duvar Yayınları.
- Şahin, H. Ve Domazetova, Z. (2023). Türkçenin ikinci / yabancı dil olarak öğretiminde metin uyarlama. S. Alyılmaz, O. Er ve N. Şahin (Ed.), *Türkçenin ikinci / yabancı dil olarak öğretimi* (1) içinde (s. 243-276). Duvar Yayınları.
- Şahin, N. (2023). Türkçenin ikinci / yabancı dil olarak öğretiminde temel kavramlar ve bilgiler. S. Alyılmaz, O. Er ve N. Şahin (Ed.), *Türkçenin ikinci / yabancı dil olarak öğretimi* (1) içinde (s. 1-32). Duvar Yayınları.
- Şen, N. (2023). Türkçenin ikinci / yabancı dil olarak öğretiminde dil bilgisi öğretimi. S. Alyılmaz, O. Er ve N. Şahin (Ed.), *Türkçenin ikinci / yabancı dil olarak öğretimi* (1) içinde (s. 113-132). Duvar Yayınları.
- Şimşek, B. (2023). Türkçenin ikinci / yabancı dil olarak öğretiminde kültürel farkındalık. S. Alyılmaz, O. Er ve N. Şahin (Ed.), *Türkçenin ikinci / yabancı dil olarak öğretimi* (1) içinde (s. 277-294). Duvar Yayınları.
- Tekin, E. ve Polatcan, F. (2023). Türkçenin ikinci / yabancı dil olarak öğretiminde okuma becerisi. S. Alyılmaz, O. Er ve N. Şahin (Ed.), *Türkçenin ikinci / yabancı dil olarak öğretimi* (1) içinde (s. 71-86). Duvar Yayınları.
- Yağmur, Ş. K. (2023). Türkçenin ikinci / yabancı dil olarak öğretiminde etkinlik geliştirme. S. Alyılmaz, O. Er ve N. Şahin (Ed.), *Türkçenin ikinci / yabancı dil olarak öğretimi* (1) içinde (s. 151-166). Duvar Yayınları.
- Yardımcı, H. Ve Şahin, N. (2023). Türkçenin ikinci / yabancı dil olarak öğretiminde öğretmen faktörü. S. Alyılmaz, O. Er ve N. Şahin (Ed.), *Türkçenin ikinci / yabancı dil olarak öğretimi* (1) içinde (s. 355-381). Duvar Yayınları.

Extended Abstract

The Turkish language has a very important place among the world languages. Today, Turkish is preferred to be learned by large masses due to desire, need, or necessity. Since the Old Turkish period, educational institutions have been opened in Turkey and abroad to teach both Turks and people of various nationalities, and many instructive Turkish works have been created. However, with the changes and developments in the world, new ways and different methods are needed in the teaching of Turkish, taking into account the level of the target audience. In this study, there is a review of the work titled Teaching Turkish as a Second / Foreign Language, which was prepared to help the increasing desire to learn Turkish and will guide the teachers who provide education in the field of teaching Turkish to foreigners and the researchers working in this field and will make a great contribution to the field.

Language, a natural product of coexistence, beliefs, culture, and civilization, weaves people together in the geographies where it is spoken, much like threads that form a carpet or a rug. With such an impact, language not only connects people within the same geography but also influences and engages individuals living in other regions.

Turks are among the most active nations in history. This activity has not only been for territorial expansion but also for actively maintaining their language through writing. Through these writing endeavors, they have perpetuated their existence and language. Their continued use of spoken and written language has led not only Turks themselves but also other nations to learn and use Turkish over time. The learning of Turkish for various reasons has contributed to the development and diversification of Turkish language education. Having a conscious attitude and awareness of how education should be and how language should be used in terms of who, when, where, how, and why are necessary for knowing how education should be conducted.

The book "Teaching Turkish as a Second/Foreign Language," edited by Prof. Dr. Semra ALYILMAZ, Assoc. Prof. Dr. Onur ER, and Assoc. Prof. Dr. Nurullah ŞAHİN, was published by Duvar Yayınları on December 18, 2023. Comprising eighteen chapters written by twenty authors, this 381-page book, as emphasized by its editors in the preface, aims to assist scholars and educators in the field of Turkish language teaching by providing a comprehensive and scientific perspective on existing research and practices in this area.

Language consists of functional components such as listening, speaking, reading, and writing skills, which are all addressed in the book "Teaching Turkish as a Second/Foreign Language." Grammar and vocabulary instruction, particularly addressing compound verbs, which are among the most challenging for the target audience, are also evaluated. Activities developed considering the learners' levels, various methods, adaptation of frequently used instructional texts, and the use of digital technology in education are discussed. These studies on instructional materials are crucial for improving education to higher levels. Motivation, self-efficacy, anxiety, and attitude affecting the teaching process are examined, and separate sections are dedicated to measurement and evaluation methods useful for determining all these factors affecting teaching, underlining the role of the teacher. Language is a carrier of culture, underscoring the importance of including cultural awareness in teaching Turkish as a second/foreign language.

The methods chosen when teaching Turkish as a second/foreign language are crucial for establishing a solid foundation for the language. The selected method is essential for making education systematic, increasing efficiency, and keeping motivation at a high level, and these methods should be comprehensive enough to cover all language skills.

In the globalized world, knowing one foreign language is no longer considered sufficient; knowing multiple languages is necessary. With the prominence of teaching Turkish as a second/foreign language, digital technologies are also being used as tools in education. Technology products carry many aspects of the nations they belong to, including their languages, cultures, civilizations, ways of life, beliefs, and ideologies.